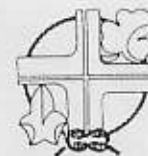

L'ESCOLTISME A IGUALADA

SEMPRE A PUNT

MINYONS ESCOLTES
GUIES SANT JORDI
DE CATALUNYA

AGRUPAMENT ESCOLTA TORXA

Setembre de 1972. Els germans maristes Angel Benedit, Enric Planes, Jaume Miarnau i Crescenciano Rodríguez, reparteixen als alumnes del col·legi Maristes una circular on s'explica la formació d'un grup de muntanyisme dedicat als nois de cinquè a vuitè. Neix així el *Club de Muntanya*.

Una de les activitats bàsiques del grup seria la formació dels nois, sense oblidar la muntanya, la natura, els jocs i l'entreteniment, perquè no estava neixent una escola ni un grup d'esplai; naixia un grup d'escoltes. Però un grup d'escoltes sense objectiu d'escoltes, ja que no va ser fins cinc anys després, l'any 1977 quan se li donà cos i fons amb la creació a nivell de Catalunya del *Centre Marista d'Escoltes (CMS)*.

El CMS aplegà tots els grups que amb inquietuds semblants havien nascut, si fa no fa, per la mateixa època que el Club de Muntanya en els col·legis maristes de Catalunya. A partir d'aquí, l'Agrupament ja legalitzat, agafà un caire definitiu d'agrupament escolta, estructurat amb un kraal, d'agrupament format per un conjunt de monitors que havien pujat des de llobatons. L'objectiu primordial continuava sent el mateix: educar persones responsables que estimessin la pau, la natura, el seu país, i que estimessin Déu, però un Déu alegre i amic de tothom.

Tot això, ho van voler expressar amb un nom ben bonic, l'*Agrupament Escolta Torxa*, que simbolitza que aquestes persones responsables que volen formar, aquests «tipus formidables» com deia el fundador de l'escoltisme, Sir Robert Baden-Powell, són llum del món.

Equip de treball: Anna Ma. Duran i Flores, Josep Elias i Farré, Ignasi Castellort i Miralda, Joan Martí i Figueras, Emili Miramunt i Camps, Magi Puig i Gubern, Joan Sala i Vilaseca, Joan-Albert Torné i Martí, i Marta Vives i Sabaté.
Text: Montse Baliu i Tomás, Miquel Ball i Mateu, Pere Esquerria i Reja, Martí Marsal i Cortadellas, Jaume Ortínez i Vives, Agustí Solé i Oller, Berta Soler i Gassó, Marià Tomàs i Corbella, i Salvador Vidal i Ribas. **Fotografies:** A.E. Jaume Caresmar/M. Antònia Salvà i Arxiu fotogràfic Municipal.

Foto portada: L'emblema de l'escoltisme és la Creu de Sant Jordi i la divisa «Sempre a punt».

M.I. AJUNTAMENT D'IGUALADA
Regidoria de Cultura
Ponència Patrimoni Cultural

SÈRIE 7a. / 1990

Impressió: ARGA, S.L. Ind. Gràfic. - Jorba Dip. Leg. B-3.886-84

demarcacions i sots-demarcacions. Aquest Agrupament pertany a la sots-demarcació de Manresa, la qual depèn de la demarcació de Vic. A Igualada, el *Cau*, com popularment se l'anomena, compta amb uns 90 nois/es i una vintena de caps (monitors), distribuïts en quatre branques per edats: llops/daines (8-10 anys), que centren les seves activitats en el joc i les manualitats; rangers/noies guies (11-13 anys), que basen les seves accions en l'aventura i en les diferents tècniques (socorrisme, orientació, fusteria...); pioners/caravel·les (14-16 anys), que decideixen, preparen i desenvolupen les seves pròpies activitats; i el grup de truc (a partir de 17 anys), que enfocquen la seva tasca a «fer servei». Cada branca porta una camisa de diferent color: groc, blau, vermell i verd, i tot l'Agrupament porta un fular (blau i blanc), que els diferencia dels altres agrupaments d'arreu del món.

Tots els nois/es es troben per grups (unitats) cada dissabte a les 16h. al Cau, per dur a terme les diverses activitats i, un cop al mes, agafen la motxilla i les tendes i marxen d'excursió. Al cap de l'any es fan dos campaments, un per Setmana Santa, i l'altre durant l'estiu. També es fan tres sortides amb tot l'Agrupament sencer per a celebrar l'inici de curs, la missa del Gall i la festa de Sant Jordi.

Totes aquestes activitats es fonamenten en el mètode escolta creat pel fundador de l'escoltisme, l'anglès Sir Robert Baden-Powell, que té com a punts a aquestes tres opcions: fe, país i educació. Fe, perquè creuen que l'estil i la doctrina de Jesucrist són vàlids en la societat actual; país, perquè fomenten el coneixement i l'estima de Catalunya, i educació, perquè pretenen aprofitar les activitats de lleure per a educar els nois/es en la Llei Escolta.

De tot això tenen cura els caps, joves escoltes entre 18 i 25 anys, que voluntàriament guien els nois/es, i un equip d'adults format per caps d'agrupament, un animador de la fe i un secretari, a més de l'associació de pares que els dona el seu suport.

Noies guies, al cim de la Tossa Plana (Rangers).

COM VA COMENÇAR I PROSSEGUIR L'ESCOLTISME A IGUALADA?

L'inici de l'escoltisme a la nostra ciutat, amb la fundació de l'*Agrupament Jaume Caresmar*, té uns precedents, abans del 1936, que es podrien reduir a fer esment de l'existència de tres grups escoltes: un a Palestra, associació catalanista situada a la Casa Riera de la plaça de l'Ajuntament, fundada pel Sr. Batista i Roca també introductor de l'escoltisme català; un altre grup format a redós de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, de caràcter confessional, el qual tenia el seu estatge a la Casa Rovira del carrer Nou; i encara un petit grup a l'Ateneu Igualadí. Totes tres agrupacions tingueren una curta vida i constituïren merament una secció més dintre l'entitat que els acollí, si bé a Palestra és potser on el mètode prengué més relleu, a causa de la influència del seu fundador. Els atzarosos esdeveniments de l'època, que culminaren en la tragèdia de la guerra civil, acabaren amb les seves activitats.

El tall profund que la contesa suposà en tot l'ordenament social del país determinà dues èpoques totalment dissemblants: la d'abans del 1936 i la de després del 1939. L'escoltisme en si, no tenia cap connotació política adversa al nou ordenament estatal. Fou suprimit com a organització juvenil en tot el territori espanyol (per altra part fenomen obligat a tots els països autoritaris tant de dreta com d'esquerra), i es creà l'OJE -Organización Juvenil Española-, més tard «Frente de Juventudes», amb caràcter obligatori per a tota la joventut. A Catalunya particularment, l'escoltisme fou mirat amb suspicàcia pel caràcter catalanista d'algunes agrupacions com ho fou en primera fila, Palestra. Paral·lelament al «Frente», gaudí d'un «status» especial «Acción Católica Española» i per extensió, potser una mica reticent, la seva «Juventud».

Cenyint-nos a la nostra ciutat, aquests darrers crearen un grup excursionista conegut com la SEDAC -Sección Excursionista d'Acció Catòlica- que l'any 1944 va fer beure el seu banderí propi, que portaven sempre en les seves sortides com a emblema d'identificació. La SEDAC va omplir durant vuit anys l'activitat excursionista a la nostra ciutat, quasi inexistent fora del «Frente».

Arribats a l'any 1951, el llavors president Josep M. Vives, per raons d'ordre particular, va oferir la presidència al veterà excursionista Miquel Ball, que el va succeir en aquest càrrec directiu. El nou president donà una forta embranzida a la SEDAC i, en l'intent d'omplir-la de més contingut, trastocà la reglamentació establerta, que es convertí agosaradament en l'Agrupament Escolta «Jaume Caresmar», a l'estil de l'organització dels «boy-scouts», que aglutina encara avui milions de joves del món lliure. El dia de Nadal de l'any 1952, l'arxiprest mossèn Miquel Fitó, home obert i il·lustrat, procedí a la benedicció del «cau» en un local de la pròpia rectoria de Santa Maria. El suport de L'Església fou bàsic per al progrés del nou grup que, altrament, no hauria estat possible en aquella època. El jove sacerdot mossèn Josep Còdol ajudà molt a donar els primers passos al nou grup.

estimem el treball
i volem fer bé les coses.
aprenem a estimar
i a jugar net.

ÚLTIMA DÈCADA

L'any 1980 al castell d'Areny es fa una trobada amb el nom de «Sirena-80» de tots els caps del moviment (uns 2000). En surten les línies a seguir durant els tres anys següents, és a dir, el primer pla trienal.

El gener de 1983 mor en accident Lluís Solà i Farré, actual Cap d'Agrupament, després d'haver iniciat un potenciament dels valors originals de l'escoltisme.

El juny de 1983, es celebra al Montseny, «Ginesta-83», una trobada de caps que programen el trienni següent, que correspon al segon pla trienal.

Durant el 1984, neix l'associació de pares que es farà càrrec de la compra de l'edifici on es troba el cau. Per primer cop, l'Agrupament disposa de casa pròpia.

Al 1985, l'Agrupament acull 20 escoltes de diferents nacionalitats que participen a la trobada internacional de l'escoltisme *Eurofolk*, que es fa a Torrebónica (Terrassa), on també assisteixen els pioners de l'Agrupament.

L'any 1987 es compta amb un total de 150 nois i noies i 25 caps, cosa que perjudica el bon funcionament. Es comença un procés per arribar a tenir solament una unitat de cada etapa i poder treballar més personalment amb cada noi/a i aconseguir així els objectius proposats.

L'any 1988 es realitza el primer *Calotse*, eix d'animació d'un conjunt de trobades de caps de l'Agrupament, amb l'objectiu de profunditzar en els tres pilars fonamentals de l'escoltisme: fe, educació i país. Posteriorment l'any 1989 sorgeix l'anomenat «Manifest de la fe», que intenta establir unes pautes de treball en el tema de la fe, manifest que serà completat amb dos més, un sobre l'educació i l'altre sobre el país.

LA GENT DEL CAU, ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT

Actualment, el Moviment a Catalunya compta amb quasi 13.000 escoltes (entre nois/es i caps), agrupats en

Descens amb balsa pel Noguera Pallaresa (Pioners/Carreres).

A grans trets, podem sintetitzar la seva història dient que els deu o dotze primers anys foren difícils per la incomprensió de molts catòlics, nostàlgics de les congregacions i grups confessionals d'abans de la guerra, i per l'aire desimbolt d'aquells escoltes oberts a tots els vents. També ho van ser per l'hostilitat de les esferes oficials, que veien fantasmes de subversió política en aquells xicots, que seguien una altra ruta que la imposada per les seves directrius. De mica en mica, tothom es va adonar que els escoltes igualadins eren fidels a l'Església i estrictament confessionals, encara que amb el seu propi estil. Tampoc ningú no els va poder acusar, en veritat, de fer política de cap mena, i del fet que la seva catalanitat era la cosa més natural del món «como un vaso de agua clara», amb paraules del poeta José M. Pemán, sorgides espontàniament sense animadversió a ningú ni a qualsevol organisme polític. Potser a causa de la cobertura eclesiàstica o per la mesura dels elements de la situació a la nostra ciutat, o per les dues causes conjuntes, el cert és que la tensió latent no va produir mai cap xoc violent de conseqüències greus ni per als escoltes ni per als seus dirigents.

Un altre experiment fugaç i interessant de promoció de l'escoltisme local es va produir l'any 1955 al col·legi dels P.P. Escolapis, promogut pel pare Genís Sàmpar que, pel caràcter transitori del seu pas en la nostra ciutat, va ser de poca durada. Alguns dels nois iniciats en aquell centre es varen integrar decididament al «Jaume Caresmar».

Els escoltes igualadins estaven en contacte freqüent amb el gran pedagog de l'escoltisme, mossèn Antoni Batlle, dirigents de Barcelona i Vic i escoltes d'altres poblacions. Efectuaren diversos camps-escola a França i Bèlgica i reberen la visita, ultra la de mossèn Batlle i els seus minyons, de molts escoltes estrangers. A Montserrat eren rebuts com a casa seva i als jardins del monestir s'efectuà en diverses ocasions la promesa escolta. Fins i tot a nivell de Cap d'Agrupament hi hagué relacions amb dirigents de l'escoltisme espanyol que es trobaven també amb dificultats, tot i que no podien ésser titllats de «separatistes».

Els fundadors de l'Agrupament Escolta Jaume Caresmar / M. Antònia Salvà, davant el primer Cau, a la plaça de Sant Miquel.

L'Agrupament Jaume Caresmar va continuar superant totes aquelles circumstàncies que es presentaven. També es va assuavir manifestament la pressió política, i noves generacions d'escoltes van prendre el relleu. Van sorgir al seu moment les noies guies l'any 1955 amb el nom d'Agrupament Guia Maria Antònia Salvà. Ambdues entitats, coordinades i agermanades, però totalment independents pel que feia a l'educació dels nois, la primera, i de les noies, l'altra, van iniciar un procés de creixement, primer més lent i després força accelerat.

Els campaments, rutes, sortides i activitats escoltes de tota mena sovintejaren arreu de la nostra comarca i a d'altres, especialment les dels Pirineus. Cap al 1966, seguint nous mètodes emprats primerament a França, la tradicional divisió de *llobatons*, *minyons*, *clan*, es transformà en *llobatons*, *rangers*, *pioners* i *clan*. Les noies, durant alguns anys més, continuaren essent *daines* i *noies-guies*. La implantació de l'uniforme dels pioners i la col·locació en lloc preferent de la bandera catalana en la festa de Sant Jordi d'aquell any van provocar l'últim enfrontament amb les autoritats civils, el qual va quedar dissolt davant la popularitat que el moviment escolta tenia a la ciutat.

L'any 1968 els pioners van fer el seu camp d'estiu al Marroc, que va ser, en aquells anys, una fita realment important. A finals dels seixanta i principis dels setanta, els escoltes, continuant amb la seva manera de fer donaren suport i treballaren en la recuperació de l'entitat catalana, que ha esdevingut ja reivindicació majoritària.

El juliol de 1970, durant el camp d'estiu de Valarties a la Vall d'Aran, morí d'accident de muntanya el cap dels pioners Josep Solà i Farré. El seu record és viu encara entre els qui el conegueren, i es fa present en aquella cançó que els escoltes introduïren i popularitzaren: «...no és un adéu per sempre...».

EPOCA DE CANVIS

Al curs 75-76 hi ha com a novetat una direcció d'agrupament col·legiada i dos matrimonis. Comencen molts canvis com el tema polític, amb una recomanació als caps

d'agrupament de no militar en cap partit per a no condicionar pares, caps i nois.

Es porta a terme a can Macià, al maig del 76, una trobada d'escoltes de la comarca de l'Anoia per potenciar l'escoltisme. Hi acampen un total de 540 escoltes de Capellades, Castellolí, Igualada, Odena, la Pobla de Claramunt, Sta. Coloma de Queralt i Vallbona.

A l'octubre de 1976 la fitxa d'afiliació ja reuneix l'agrupament de nois amb el de noies sota el nom de «Jaume Caresmar-M. Antònia Salvà». Es consuma la coeducació que ja es desitjava feia uns anys. A l'agrupament consten 35 caps.

Al maig de 1977 té lloc la «Marxa per salvar el carrilet», una activitat cívica amb participació destacada dels escoltes d'Igualada i la comarca. Els escoltes són responsables del servei d'ordre de la marxa a més de formar part de la coordinadora que la promou.

En el curs 77-78 es celebren el «XXV anys d'Escoltisme a Igualada», amb ressò a la premsa local, amb xerrades, una exposició de fotografies, un sopar d'amics, un concert...

La festa de Sant Jordi al 78 es commemora a Igualada amb una cercavila que acaba al parc de l'Enxub. La festa típica és oberta a tota la ciutat.

En el curs 78-79 els fins aleshores caps d'agrupament d'Igualada accedeixen a comissaris de la sots-demarcació de Manresa, amb seu a Manresa, fins al 1981. És una etapa marcada per la redacció de la nova Llei, els nous colors dels uniformes i els llibres de branques, que es presenten a la trobada «Fem Camí» a Manresa el 1980. També la secretaria de la demarcació és ocupada per un igualadí. I durant tres cursos a la taula de comissaris de Catalunya uns igualadins digueren la seva.

Al 78-79, nou relleu de caps d'agrupament i lloguer del local del carrer Caritat núm. 4, que més tard es va comprar amb la col·laboració de molta gent, amb la qual cosa es millorà la sempre problemàtica causa de trobar local.

LLEI ESCOLTA

ens esforcem a merèixer confiança
i fem confiança a tothom.
vivim la nostra fe
i respectem les conviccions dels altres.
aprenem a ser útils
i a fer servei.
som germans de tothom
i treballem per la pau.
som fidels al nostre país
i ens sentim ciutadans del món.
defensem la natura
i protegim la vida.
aprenem a viure en equip
i tot ho fem entre tots.
som decidits
i afrontem les dificultats sense por.